

РЕШЕНИЕ

№ 1469

гр. София, 01.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на седемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мария Яначкова

Членове: Надежда Махмудиева
Десислава Б. Николова

при участието на секретаря Красимира Г. Г.
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20221000500588 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

С решение № 6951 от 14 октомври 2019г. по гр. д. № 718/2020г. Окръжен съд - Перник е отхвърлил предявения от Б. С. В. срещу Е. К. Д. и Е. Г. Ч. иск с правно основание чл. 87, ал. 3 ЗЗД за разваляне на договор за прехвърляне на недвижим имот срещу задължение за издръжка и гледане, обективиран в нотариален акт № 21, том II, нот. дело № 199/25.04.2008г. по описа на нотариус И. И., с район на действие Районен съд - Перник, като неоснователен; осъдил ищеца да заплати на ответниците сумата в размер на 1 000 лева, представляваща разноски за адвокатско възнаграждение на основание чл. 78, ал. 3 ГПК.

Въззивното производство е образувано по въззивна жалба на Б. С. В. срещу решението по гр. д. № 718/2020г. на ОС – Перник. С доводи, че решението е неправилно, концентрирани върху необосновани изводи на съда относно обема на дължими грижи и издръжка, и необосновани изводи от анализа на събраните гласни доказателства, а като резултат допуснато нарушение на материалния закон, се иска отмяната му и вместо това уважаване на иска за разваляне на договора, в предмета на делото.

От името на насрещните страни Е. К. Д. и Е. Г. Ч. е подаден отговор на въззивната жалба, с който същата е оспорена. Подаването на отговора е потвърдено от ответниците по жалбата.

За постанови решението си, първоинстанционният съд е приел, след съвкупна преценка на събраните доказателства и даване вяра на показанията на свидетелите, доведени от ответниците, че синът на приобретателката по договора за издръжка и гледане Д. Д., въпреки че не се установявало каква претенция за изпълнение е отправена към него, е изпълнил задълженията по алеаторния договор, чието разваляне е поискано. В тази връзка съдът е приел, че Д. Д. е живял заедно с прехвърлителя в апартамент в гр. Перник, кв. Тева, като отношенията им били основани на взаимно уважение и подкрепа, и е полагал грижи от хигиенно – битов характер, като е закупувал и хранителни продукти, лекарства, плащал е режимни разноски, а поради нуждата от интензивни медицински грижи прехвърлителят е бил настанен в дом за стари хора, за който Д. Д. е заплащал таксата и е посещавал, като е осигурявал там храна и друго необходимо. По тези съображения съдът е счел, че предявеният иск с правно основание чл. 87, ал. 3 ЗЗД е неоснователен, като евентуално кратковременно неизпълнение е несъществено, така че не може да породи преобразуващото право на разваляне.

Софийски апелативен съд, като въззивна инстанция, в рамките на правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. дело № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС, намира, че обжалваното решение е валидно и частично допустимо – съдът се е произнесъл по предявения допустим иск срещу Е. Ч., а като резултат то е правилно в тази част. Доводите на жалбоподателя са неоснователни, поради което въззивният съд потвърждава обжалваното решение в частта му по иска, предявен срещу Е. Ч. като правоприемник на ответника. По отношение на Е. Д. произнасянето е недопустимо и решението, постановено спрямо него, следва да се обезсили, а производството да се прекрати.

Искът, предмет на разглеждане и от въззивния съд, е основан на следните обстоятелства:

С. В. С. е твърдял в исковата си молба от 28.05.2018г., че с договор, извършен с нотариален акт № 21, том II, нот. дело № 199/25.04.2008г. по описа на нотариус с район на действие Пернишки районен съд, е прехвърлил на М. К. Ч. свой собствен недвижим имот - 140/354 ид. ч. от УПИ, находящ се в гр.***, ул. “****“ № *, заедно с цялото жилище, разположено на втория

етаж, в източната част на построената върху този УПИ масивна двуетажна жилищна сграда. Прехвърлянето станало срещу задължението на М. Ч. да му осигури гледане и издръжка докато е жив, като му осигури грижи и издръжка при старост, немощ и болест, при запазено право на ползване върху имота. Поддържал е, че приобретателката е починала, поради което е насочил иска си срещу наследника й Г. Б. Г., който се дезинтересирал от него, като не полагал никакви грижи лично или чрез друго лице, въпреки че той бил в изключително тежко здравословно състояние, което изисквало непосредствени грижи, – с призната „нетрудоспособност“ от 98 % с дата на инвалидизиране 22.03.2013г. и прогресивно влошаване на здравето му, като не можел да се движи, да се храни сам и пр. Искането, оправено към съда, е да развали посочения договор.

С молба от 31.05.2018г. е поискано като ответник да бъде конституирано лицето Д. Д. Д., а искът против Г. Г. е оттеглен на етап, когато не е възникнало процесуално правоотношение с него. Ищецът е посочил, че именно Д. Д. е наследник на приобретателката М. Ч., без да е уточнено какво качество има първоначално посоченото лице като ответник, по отношение на което производството е било прекратено.

С. В. С., роден ****г., е починал на 17.03.2019г. и процесуалното му положение е преминало върху неговия низходящ – синът му Б. С. В., упълномощил адв. Б. да го представлява в производството, образувано по исковата молба, която от формална страна е била подадена лично от ищеца. От данните по делото обаче може да се направи извод, че тя е подписана от адв. Б., отчетено и в съдебно заседание на 17.01.2020г. от РС – Перник, където делото е било образувано първоначално (впоследствие изпратено по подсъдност на ОС–Перник), предоставил срок за отстраняване нередовността на процесуалното действие чрез представяне на пълномощно от С. С., с което е била учредена представителна власт на адвоката. Пълномощно, в което първоначалният ищец фигурира като упълномощител, е приложено към молба на адвоката от 06.03.2020г. и в него е цитиран номерът на гражданското дело, образувано по исковата молба, който е неизвестен преди подаването й, но доколкото и правоприемникът на ищеца е встъпил в делото, следва да се приеме, че исковата молба не е нередовна по смисъла на чл. 127, ал. 1, т. 6 и чл. 128, т. 1 ГПК.

Ответникът Д. Д., в отговора на исковата молба от 18.04.2019г., е предприел процесуална защита срещу иска с доводи, че в обстоятелствената част на исковата молба не са изложени достатъчно обстоятелства, обосноваващи искането за разваляне, а по същество е оспорил иска с възражения, че не отговаря на действителното положение, че не е полагал грижи за ищеца, който по собствено желание отишъл да живее на вилата си, след като живели съвместно преди това след смъртта на майка му, настъпила през 2015г., като по време на този престой във вилата, когато ищецът имал нужда, ответникът се е грижил за ищеца и е поемал разходи, а после ищецът се върнал отново в Перник. Ответникът е посочил, че поради влошено здравословно състояние С. В. С. е бил настанен в болница „Св. Наум“, като след изписването му през м.12.2018г., и по негово искане той е настанен в дом за възрастни хора в с. Филиповци - „Абланица“, разноските за което били поети от самия Д. Д., който участвал и при настаняването на прехвърлителя в болница през 03.2019г., където завел и лекари от гр.София, и която посещавал ежедневно, до смъртта на ищеца. Подаването на исковата молба, докато е полагал грижи за ищеца, ответникът обосновава и с намеса на трети лица.

В хода на съдебното производство – на 06.02.2020г. - и ответникът Д. Д. (роден ****г.) е починал. В удостоверение за наследници на починалия е записано, че същият е оставил за наследници Е. Г. Ч. – баба, и Е. К. Д. – чичо, като и двамата са конституирани на мястото на

починалия ответник. Съгласно чл. 7 ЗН, ако починалият е оставил само възходящи от втора или по-горна степен, наследяват по равно най-близките от тях по степен. Нормата на чл. 8, ал. 4 ЗН гласи, че, когато починалият не е оставил възходящи от втора и по-горна степен, братя и сестри или техни низходящи, наследяват роднините по сребрена линия до шеста степен включително. По-близкият по степен и низходящият на по-близък по степен изключват по-далечния по степен. Следователно, в случая бабата на починалия ответник като възходяща от втора степен е наследник на своя внук, а такъв не се явява чичото, който е роднина по сребрена линия от трета степени и не е призван към наследяване (вж. чл. 74 и 75 СК). Ето защо решението, постановено по отношение на него, като постановено спрямо ненадлежна страна, която не е заместила в процесуалното правоотношение ответника поради липса на материално правоприемство (чл. 227 ГПК), е недопустимо и в тази част следва да се обезсили, а производството срещу Е. К. Д. да се прекрати.

Не е спорно по делото, а и от представения нотариален акт се установява, че с договор за прехвърляне на недвижим имот срещу задължение за издръжка и гледане, извършен с нотариален акт № 21, том II, нот. дело № 199/25.04.2008г. по описа на нотариус с рег. № *** от регистъра на Нотариалната камара, с район на действие Пернишки районен съд, С. С. е прехвърлил на М. К. Ч. 140/354 ид. ч. от свой имот, находящ се в гр.***, ул.“****“ № *, заедно с цялото жилище, разположено на втория етаж, в източната част на построената върху този УПИ масивна двуетажна жилищна сграда, срещу задължението на приобретателя да поеме гледането и издръжката на С. С. докато е жив, като му осигури грижи и издръжка при старост, немощ и болест, като С. С. си запазва вещното право на ползване върху недвижимия имот, който прехвърля, което право ще упражнява безвъзмездно докато е жив.

От удостоверение за наследници с изх.№ 17/ГРС-401 от 27.01.2017г., издадено от община Перник, е установено по делото обстоятелство, което също е безспорно, - че М. К. Ч. е починала на 02.06.2015г., като е оставила за свой наследник сина си Д. Д. Д..

От представената медицинска документация е установено и това не е спорно между страните, че здравословното състояние на С. С. се е влошило след сключването на горепосочения договор, като същият е диагностициран с болест на Паркинсон, увреждания на лумбо-сакралните коренчета, некласифицирани другаде; хипертонично сърце без (застойна) сърдечна недостатъчност; идиопатична остеопороза с патологична фрактура; множествена локализация. С експертно решение № 650 от 22.03.2013г. на С. С. е определена степен на увреждане от 98 % т.н.р. без чужда помощ, считано от 16.03.2013г., с водеща диагноза Паркинсонова болест, която е в треморно –

ригидна форма. Влошеното здравословно състояние на прехвърлителя след сключване на договора и нуждата от грижи е установена и от събраните гласни доказателства, обсъдени по-нататък в мотивите, а и тази нужда не е оспорена от ответника.

С договор за предоставяне на социални услуги, с посочена дата на сключване 07.12.2018г., сключен между Сдружение „Абланица“ като „изпълнител“ и С. В. С. като „възложител“, е възложено, както е прието и от първоинстанционния съд, предоставянето на социални услуги, включващи 24-часов режим на обслужване, хранене, медицинско обслужване от медицинска сестра, осигуряване на битови условия на живот със съответни консумативи и поддържане на хигиена, на спортно–оздравителни дейности, както и оказване на помощ и съдействие в различни битови ситуации. Уговорено е, че услугите ще бъдат предоставени в дом в с.Филиповци, общ. Трън, като срещу предоставянето им е уговорено заплащане на месечно възнаграждение в размер на 700 лв., което е посочено, че ще се заплаща – на управителя или по банков път, от Д. Д. Д. – „платец“, също подписал договора, чиято истинност не е оспорена (макар, сравними с просто око, подписите за възложител и платец да си приличат). В случай на тежък инцидент или летален случай, изпълнителят следва да уведоми „П. С.“, е записано в договора (вероятно се касае за свидетеля П. С. Г.).

По основния спорен въпрос в производството относно изпълнението/неизпълнението на задълженията на приобретателя по договора, чието разваляне е поискано, са събрани гласни доказателства чрез разпита на свидетели, поискани, както от ищеца, така и от ответницата, като всяка група свидетели твърди осъществяването на факти, в полза на страната, от която са доведени да свидетелстват.

Свидетелите П. Г., Е. Ц. и Р. Ц. са свидетелите, чийто разпит е поискан от ищеца. Във въззивната му жалба се оспорва анализа на тези показания от първоинстанционния съд и изводите, направени от тях, а не приетото като фактически положения за какви факти същите са свидетелствали.

В показанията си св. П. Г. (на 75 г. към 27.05.2021г.) сочи, че е бил в близки отношения със С. С., познавал и Б., и Д., с чиято майка С. живеел на съпругески начала. Твърди, че Д. не е плащал данъци за прехвърленото на

майка му жилище, дължими от С., и това наложило свидетелят да докара С. от дома, находящ се във Филиповци, - в който самият свидетел го настанил може би през м.10-11.2018г. със съгласието на сина му, - за да изтегли пари и да погаси част от данъците. Преди свидетелят, както твърди, да настани С. в посочения дом, той бил изгонен от апартамента в кв.Тева и отишъл, след като му направили операция, във вилата си в Горна Диканя за около две години, където му помагали двама приятели. След като вече не можел да се справя сам там при зимни условия, въпреки че синът му изпратил пари от Англия, за да се закупят вещи, известно време живял в процесното жилище, а после, поради трудности в придвижването, бил настанен в дома, като преди това „до последно“ се обслужвал сам, без да има тремор на ръцете и краката от паркинсона според свидетеля. Свидателят твърди, че съдействал на С., като го возил докъдето имал нужда –почивни станции, санаториуми. С. се оплаквал, че в жилището в Тева, където живеели с Д., той организирал оргии и го гонел през нощта, а свидетелят лично видял как след като тримата се върнали от лов, Д. скачал с кални ботуши и с кучето в леглото на С., без да може да се спомни точно кога е станало това – сочи евентуално 2017 – 2018г. Свидателят твърди още, че не е виждал договор за настаняването на С. в дома, където бил настанен след като сам той си платил вноската от 700 лв. Утвърждава, че С. е получавал максимална пенсия и не е изпитвал нужда от пари, като не му е заплащал за услугите. Свидателят твърди още, че тъй като на Д. отнели свидетелството за управление поради употреба на алкохол, той (свидателят) возил С., и 2 – 3 пъти Д. му се обаждал и ходил със свидетеля в дома, както и до почивна станция в Банкя и клиника “Св.Наум“ (където е бил настаняван С.), а Б. не е ходил в дома след настаняването на баща си. В болницата, където С. починал и бил настанен в реанимация, свидетелят не е виждал нито Д., който му се обадил, че откарват С. там, нито Б.. Свидателят твърди още, че именно Б. е изпращал пари, за да се платят таксите за дома, – 2 пъти по 700 лв., които свидетелят внасял на каса срещу бележка, която предавал на С..

В показанията си свидетелят Е. Ц. (на 46г. към 27.05.2021г.) съобщава, че е познавал С. С. като баща на съученика му Б., като С. му бил „като баща“, а Д. познавал съвсем бегло и не знае дали С. и майката на Д. са живели заедно и колко време Б. е живял с баща си. Твърди, че, когато Б., който живеел в Англия от около 2000г., го помолел или самият С., когато имал нужда, той помагал на С. два-три пъти седмично – носел му в Диканя и

храна, и батерии за апарата, който С. носил; возил го до болницата, до Перник. Според този свидетел, С. треперел целият от паркинсона и не можел да кара кола, а после в показанията си е уточнил, че „си карал колата, но много бавно“ и, когато Д. ударил колата му, свидетелят му предоставил една от своите, за да я кара С.; С. се оплаквал много от Д., че го гони от вилата му и го тормози, като свидетелят е засичал Д. няколко пъти при С. във вилата и един път в Перник и го определя, по външния вид и действията му, като „пияница и наркоман“. Ходил и в дома, където С. бил настанен от св. Г., около 7 – 8 пъти, където му носил и батерии за поддържащия живота му апарат; там ходил и св. Г., с когото се засекли един път. Сигурен бил, че таксата за дома, в който С. бил за около 3 месеца, я превеждал Б. по банков път, без да може да каже точният ѝ размер. Разказал е за случая, когато банкоматът в Трън взел картата на С. и свидетелят му напазарувал със свои пари. Според този свидетел С. е бил много заможен човек, но от време на време свидетелят му давал дребни пари, които С. връщал, което се случвало и със св. Г.. Изразил е мнение, че в дома С. отишъл доброволно, за да не го тормози Д..

Св. Р. Ц. (на 59г. към 27.05.2021г.) е разказал, че знае, че С. и майката на Д., когото не познава и не е виждал, са живели заедно, като от самия С. знаел също, че Д. не е полагал грижи за него. Където е трябвало С. да бъде отведен, го водил свидетелят, включително и когато Б. го молел, за което С. му плащал, а когато водил С. на санаториуми през 2016-2017г. или и 2018г., Б. възстановявал разходите. От С. знае, че Д. го тормозил, гонил го от вкъщи, употребявал алкохол. Един път свидетелят чакал С. към 22-23 ч., за да го закара във вилата в Диканя, защото С. му казал, че е бил изгонен от апартамента.

Св. В. К. (на 67г. към 27.05.2021г.) – свидетел, доведен от ответниците, - съпруг на първа братовчедка на приобретателката по договора, - е посочил, че С. и М. живеели в апартамента ѝ в кв.Тева, където С. останал да живее заедно със сина ѝ Д., който се грижил за него, когато имал проблеми, носил му и батерии в Диканя за апарата, който ползвал във връзка с паркинсона; С. имал проблеми с краката и прогресивно се влошавал, не можел да шофира добре и не живеел постоянно в Диканя, понеже не искал да остава сам. След смъртта на майка си, Д. се грижил за С., като свидетелят не знае Д. да е злоупотребявал с алкохол или други субстанции, нито пред него е

имало конфликти между двамата. Разказал е и, че С. е прехвърлил на Д. празно място до вилата си в Диканя и, че не се е оплаквал от Д., а казвал добри думи за него. Д. „постоянно идвал“, пускал дрехите на С. на пералня, возил го, купувал му „разни неща“, като свидетелят не знае С. да му е плащал. Свидетелят твърди, че С. искал съвет от него дали да отиде в старчески дом и заради това, че Д. държал заведение и не можел сам да се грижи за него. Във връзка с настаняването в дома, свидетелят сочи, че знае от Д., че е търсил Б. 3 дни поред, за да даде съгласие за настаняването на баща си в дома, но той не бил открит, а после Д. (Дени) съобщил на свидетеля, че е открил Б. и очевидно той е дал търсеното съгласие. Този свидетел не знае Б. да е идвал в дома и е разказал, че Б. си идвал от Англия 1 път в годината, обаждал се на С. да го вземе от летището, за да го закара при майка му в Диканя, а след това обратно пак на летището. Баща и син – С. и Б. - били отчуждени, според свидетеля. Таксите за дома по негово мнение били „благодарение на Д.“, като състоянието на С. много бързо се влошило в дома, в който престоят му продължил около месец и половина и бил настанен в болница, където починал. Свидетелят счита, че автомобилът на С. се е намирал при св. Г., и С. казал на св. К. да го изкара оттам. И този свидетел потвърждава, че шофьорската книжка на Д. е била отнета.

В показанията си св. М. Ж. (на 58 г. към 27.05.2021г.) – също свидетел на ответната страна, е посочил, че след смъртта на М., Д. поел грижите за С., когото свидетелят познава откогато е заживял с М., като самият свидетел живее в близост до заведението в кв.Тева, собственост на Д., и до апартамента, в който живеело семейството. Д. и С. живеели в апартамента на М. и Д. се грижел за храната, като С. се хранел и в заведението му; Д. се грижил и за лекарствата и за всичко необходимо. След като С. се разболял, отишъл да живее на село в Диканя (посочена като Долна Диканя), където Д., чието заведение работило от 16 до 22 ч., по думите на самия Д., ходел да му носи храна и друго, от каквото имал нужда С.; Д. се държал със С. като с родител. Свидетелят не е виждал лично Д. да плаща сметките на С., знае от Д., че е плащал такива за имота в Диканя. Не знае Д. да е злоупотребявал с алкохол и наркотици, не го е виждал пиян, нито знае да е имало разприии между С. и Д., нито С., с когото се видял година преди да почине, му се е оплаквал, като с него се виждали вечер в заведението на Д.. От Д. свидетелят разбрал, че С. е настанен в дом и, че Д. плаща таксата, като С., след като се

разболял, споделял на свидетеля, че иска да бъде настанен в старчески дом.

Св.И. В.а (на 41г. към 01.07.2021г.), която е била интимна приятелка на ответника Д. Д. в продължение на две години (починал 2020г.), е разказала, че е познавала лично С. С. - той ѝ е бил представен от Д. като негов „втори баща“. Посочила е, че двамата - С. и Д. - живеели заедно в апартамента в кв. Тева, гр. Перник, където тя не е живяла. От Д. знае, че той е полагал грижи за С., готвил и чистил, като е уточнила, че, когато се запознали след края на 2017г., С. се придвижвал с патерици. При настаняването в старческия дом, което свидетелката не знае да е станало против волята на С., тя не е ходила, но после 2 пъти посетила дома с Д., който подписал документи и платил такса; когато посетили дома отнесли на С., онова което бил поръчал. Свидетелката видяла св. Г., когато отишли до къщата му да проверят с Д., след като С. бил настанен в дома, дали там се намира автомобилът на С.. Посочила е, че е разговаряла със С. вечерта в болницата преди да почине и С. не ѝ е казвал, че Д. го гони от вкъщи, че пиянства, нито свидетелката знае Д. да е злоупотребявал с алкохол или да е употребявал наркотици. Според показанията ѝ, Д. бил доволен от С. и С. бил доволен от Д., като не е виждала и кавги между тях. Тя лично носила храна на С. до вратата на апартамента в Тева, където Д. не я допускат. Сочил, че за определен период от време сам С. пожелал да отиде в Горна Диканя. Когато се запознали със С. той първо шофирал, но след като загубил контрол над автомобила, се отказал. Свидетелката се е запознала със сина на С. на погребението му, като от Д. знаела, че баща и син не са били в близки отношения, а и сама си направила извод за това – Д. звънял на Б., че баща му е зле, а той си стоял в Англия, - е акцентирала тя.

От удостоверение от ОДМВР - Перник , отдел „Охранителна полиция“, сектор „Пътна полиция“, е установено още по делото, че заради нарушение на чл. 5, ал. 3, т. 1 (който гласи, че на водача на ППС е забранено да управлява ППС с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда и/или след употреба на наркотични вещества или техни аналози) ЗДвП на Д. Д. е било наложено административно наказание глоба в размер на 500 лв. и лишаване от право да управлява МПС за срок от 6 месеца – с наказателно постановление от 31.10.2018г. В тази връзка, показанията на свидетелката, че книжката на Д. е отнета след смъртта на С. противоречат пряко на данните от представеното удостоверение.

Не се спори, че разходите по погребението на С. С. са поети от сина му, което са посочили и свидетели по делото, така е удостоверено и в представена фактура с фискални бонове – този факт обаче е извън предмета на делото и на доказване.

На основание приетото по-горе, и въззивният съд намира, че искът, предмет на разглеждане и във въззивното производство, е неоснователен.

Съзнаваната необходимост от получаване на грижи и издръжка занапред е основаниято за сключване на договора за гледане и издръжка, какъвто е сключен между С. С. и М. Ч.. Договорът е възмезден и се сключва, за да се осигурят на прехвърлителя срещу предоставеното от него имущество необходимите му, с оглед възрастта и здравословното му състояние, лични грижи и/или издръжка. Основанието за прехвърляне на собствеността е именно полагането на грижи и/или предоставянето на издръжка. Поради неяснотата относно обема на насрещната престация (насрещната на престацията за прехвърляне на имота), договорът за бъдещи грижи и издръжка се квалифицира като алеаторен - понеже отнапред не може да се знае колко дълго ще живее прехвърлителят и от какви издръжка и грижи ще се нуждае. Договорът подлежи на разваляне поради неизпълнение по причина, за която приобретателят отговаря, като от значение е дали неизпълнението е значително с оглед интереса на кредитора във всеки конкретен случай. Или казано по друг начин, преценката за това кога неизпълнението на договор за прехвърляне на имот срещу задължението за издръжка и гледане е незначително (чл. 87, ал. 4 ЗЗД), следва да се извършва именно с оглед интереса на кредитора и конкретните обстоятелства - възраст, здравословно състояние, специфични нужди, икономически условия и др. Престацията на приобретателя по договора е за продължително изпълнение, и всяко неизпълнение, което не е незначително с оглед интереса на кредитора, поражда правото му да развали договора. Поначало, съобразно и утвърдената съдебна практика, ако не са уговорени ограничения в обема на дължимите грижи и издръжка, дължат се всички необходими грижи и цялата необходима издръжка. Ако в договора задължението на приобретателя включва „гледане и издръжка“, гледането обхваща полагането на грижи за здравето, хигиената и домакинството на прехвърлителя според неговата нужда и възможностите му

да се справя сам, а издръжката включва изцяло храна, режимни разноски, дрехи и други, според нуждата на прехвърлителя и без оглед на възможността му да се издържа сам от имуществото и доходите си. Съдът, тълкувайки волята на страните, следва да определи обема на договорните задължения, след което да съпостави съдържанието на поетото задължение за грижи и издръжка с конкретните нужди на прехвърлителя, установени по делото, като съобрази и възрастта му, физическото и здравословното му състояние. Така в разглеждания случай уговореното в договора е за гледане и издръжка на прехвърлителя докато е жив при „старост, немощ и болест“, т.е. възникването на задълженията на приобретателката, с която прехвърлителят е живял в едно домакинство, е отложено до възникване на необходимост от грижи и издръжка, съобразно възрастта и здравето на прехвърлителя. Точното изпълнение на поетите задължения изисква кредиторът да получава именно необходимите и желани от него грижи и издръжка непрекъснато, в рамките на уговореното.

Макар ненаименованият алеаторен договор за прехвърляне на вещни права срещу задължението за гледане и издръжка да се сключва с оглед личността на задълженото лице, с оглед вида и съдържанието на дължимите на кредитора престации, при смърт на приобретателя не настъпва прекратяване (разваляне) на договора по право, а наследникът на приобретателя, в чийто патримониум е преминало и правото, прехвърлено с алеаторния договор, отговаря пред прехвърлителя, като е длъжен да осигури гледането и издръжката му, така както е уговорено (т. 4 от ТР № 30/81г. по гр.д. № 2/81г., ОСГК на ВС). От друга страна наследниците на кредитора могат да искат разваляне на договора поради неизпълнение, допуснато приживе на кредитора, т.е. правото да се развали договора поради неизпълнение спрямо прехвърлителя е наследимо, поради което и в случая на мястото на починалия ищец – прехвърлител е конституиран правоприемникът му - негов син, който може да иска разваляне на договора в обема на притежаваните от него право или в конкретната хипотеза изцяло, доколкото е единствен наследник (чл. 5 ЗН ; т. 3 от посоченото ТР).

В настоящото производство, разрешаването на спора по разглеждания иск за разваляне на договора за прехвърляне на недвижим имот срещу задължение за гледане и издръжка поради неизпълнението му, с оглед наведените в исковата молба твърдения, явяващи се основание на предявения

иск, се съсредоточава върху отговор на въпроса полагани ли са грижи за прехвърлителя до подаването на исковата молба с оглед влошеното му здравословно състояние. За правилното решаване на делото съдът следва да вземе предвид и фактите, от значение за спорното право, настъпили след предявяване на иска, в случая, настъпили до смъртта на прехвърлителя (чл. 235, ал. 3 ГПК). Ищецът е твърдял, че е налице неизпълнение на задължението за полагане на грижи, станали необходими поради влошаване на здравословното му състояние, констатирано от органите на медицинската експертиза на работоспособността през 2013г. Ищецът не е длъжен да посочва в какво се състои неизпълнението, той следва да докаже само, че е прехвърлил правото на собственост върху имота, предмет на договора, което е сторил, а ответникът, който черпи своите права по договора от изпълнението на възложените с него задължения за гледане и издръжка, оспорващ твърденията за неизпълнение, следва да докаже, като носещ тежестта на доказване на изпълнението, че е полагал изискуемите се според нуждите на прехвърлителя грижи (чл. 154, ал. 1 ГПК).

От събраните по делото гласни доказателства чрез разпита на посочените свидетели, чиито показания съдът взема предвид в цялост, но обсъжда само онези факти с доказателствено значение за спора, се налага извод, че е налице противоречие между показанията относно обстоятелството кой е помагал при придвижването на ищеца и доставянето на необходимите му продукти и стоки; поради какви причини той е живял и във вилата си в Диканя (селото е именувано и като Горна Диканя и като Долна Диканя в показанията без съдът да отдава решаващо значение на това различие); дали синът на прехвърлителя се е грижил за баща си (изпращайки пари и чрез трети лица), като не е в предмета на спора в какви отношения са били двамата, или грижи е полагал основно ответникът Д. Д.; кой фактически е настанил в дома за възрастни хора прехвърлителя и кой е плащал таксата за предоставяните от дома услуги. Относно последното обстоятелство, съгласно чл. 164, ал. 1, т. 4 ГПК, показанията са недопустими доколкото таксата е определена в обсъдения договор, и лицата, твърдящи плащане на таксата, е следвало да представят документи за извършването на това плащане. Без висока доказателствена стойност като вторични, - които не възпроизвеждат непосредствени впечатления, и неубедителни за изграждане на вътрешното убеждение у съда за осъществяването на определени факти, - са показанията

на свидетелите, възпроизвеждащи оплаквания на прехвърлителя, че Д. Д. не е полагал грижи за него, че го е тормозил и го е гонил от жилището, в което са живели двамата, както и от вилата му, доколкото свидетелите нямат впечатления за тези факти, а твърденията на ищеца, подлежат на доказване, – на насрещно доказване срещу провежданото и дължимо от ответника главно и пълно доказване на факта на изпълнението. За недостоверни съдът приема показанията на тримата свидетели, доведени от ищеца, че и тримата, всеки поотделно, активно са возили прехвърлителя, предимно до болнични заведения и санаториуми. Извод за недостоверността на посочените показания - в частта им относно твърденията за оказвано съдействие, в това число и за интензитета на оказването на съдействие на прехвърлителя от всеки от тримата свидетели, - съдът прави от съобщеното от всеки от свидетелите, че всеки от тях е бил този, който е отговарял на нуждите на С. С., а и от прякото противоречие между съобщеното от двамата от свидетелите, - при диагностицирана треморна–ригидна форма на Паркинсонова болест от 2013г., св. Г. сочи, че С. С. не е имал тремор, а св. Ц. твърди точно обратното, съответстващо на диагнозата. Показанията на последния обаче, че от една страна С. му е бил „като баща“, но от друга не знае колко време синът му, с когото са учили, е живял със С., също е основание да не се дава вяра на показанията му като неправдоподобни, въпреки че твърдението, че прехвърлителят е управлявал автомобил, макар и бавно, като факт кореспондира с изнесеното от свидетелката като първоначално възприето положение от нея. Случката след лова, на която св. Г. твърди, че е станал свидетел, дори и да е реална, не може пряко да се свърже с изпълнението на задълженията по договора от ответника след смъртта на майка му, доколкото и самият свидетел не може да я позиционира във времето, като не изяснява и контекста на ситуацията, в която се е осъществила. Ето защо, дори и показваща неуважително отношение към С. С., от нея не могат да се направят изводи за релевантни за спора факти. Както е приел и първоинстанционният съд, свидетелите в условно обособената втора група – доведени от ответницата, разказват за свои лични впечатления за отношенията между прехвърлителя и правоприемника на приобретателката – че двамата се живели заедно и, че Д. е полагал грижи за С., включително и, когато той е живеел на вилата си (показания на св. К., кореспондиращи на тези на св.Ж., възприел поведение на ответника, тръгващ от Перник с „торби“, въпреки че

свидетелят е пояснил, че не е ходил до селото), без да е проведено доказване от ищеца, че той е живеел там принудително. Съдът дава вяра на тези показания,отразяващи непосредствени впечатления на свидетелите, и правдоподобни откъм обстановката, за която се отнасят. Законът не установява правила, които обвързват съда да приеме за доказан определен факт въз основа на свидетелски показания, а формирането на вътрешното убеждение за това кои факти са доказани въз основа на показанията става въз основа на преценката на съда на тези показания. Мнения и квалификации, давани от свидетелите, допуснати до разпит за установяване на определени факти, нямат доказателствена стойност (напр., че ответникът е „пияница и наркоман“ и какви са били отношенията прехвърлител – син, извън фактите колко пъти са общували през годината). Съгласно чл. 172 ГПК, преценката на показанията на роднините, на настойника или на попечителя на посочилата го страна, на осиновителите, на осиновените, на тези, които се намират с насрещната страна или с роднините ѝ в граждански или наказателен спор, на пълномощниците, посочени от техните доверители, както и на всички други, които са заинтересовани в полза или във вреда на една от страните, се извършва с оглед на всички други данни по делото, като се има предвид възможната тяхна заинтересованост. В случая не може да се приеме, че св. К. и св. В.а са пряко заинтересовани от изхода на спора в полза на ответницата, - въпреки че той е съпруг на братовчедка на приобретателката по процесния договор, а свидетелката е била приятелка на първоначалния починал в хода на делото ответник, - макар че не може да се изключи категорично и възможността показанията им да са повлияни от тези отношения. При съвкупната преценка на всички показания обаче въззивният съд, както се посочи, счете, че не може да даде вяра на показанията на свидетелите на ищеца по изтъкнатите по-горе съображения и изгражда изводите си въз основа на показанията на другите свидетели, които са в унисон едни с други, а и кореспондират на писмените доказателства.

Наред с изложеното, доколкото не е проведено насрещно доказване от ищеца, че положените от сина на приобретателката грижи и осигуряване на прехрана са били несъответни по обем на необходимата грижа с оглед здравословното състояние и възрастта на прехвърлителя, и въззивният съд приема, че по договора, чието разваляне се иска, е осъществено дължимото изпълнение, поради което искът за развалянето му с правно основание чл. 87,

ал. 3 ЗЗД е неоснователен. Съдът отчете и, че от събраните доказателства, в това число и от кредитираните показания, може да се направи обоснован извод, че след подаване на исковата молба самият С. С. е изявил желание да бъде настанен в специализирана институция, където, с оглед влошаване на здравословното му състояние, е могъл да бъде обгрижван професионално постоянно в рамките на 24 часа. За настаняването в дома роля има и ответникът Д., посочен като платец в договора, сключен с дома, който е посещавал, в това число и по думите на св. Г., след настаняването на прехвърлителя там. По делото може да се направи и заключение, че св. Г. (съдът приема, че именно той е вписан като лице за контакт в договора) фактически е закарал С. С. в дома, което кореспондира на факта, че към посочения момент на сключването на договора за социални услуги Д. Д. е бил лишен от право да управлява ППС, а свидетелката е разказала, че той е подписал документи в дома, когато е отишъл там с нея. Изводът за изпълнение на задълженията по договора от страна на наследника на приобретателката не се променя от факта, че грижи за прехвърлителя, според конкретни житейски ситуации и появили се нужди, са полагани и от негови приятели, част от социалното му обкръжение, или евентуално от собствения му син, в израз на близост и взаимопомощ, доколкото определящо е, че ежедневните нужди на кредитора от грижи са удовлетворявани от Д. Д., живял с него в едно домакинство, и осигурявал грижи и издръжка в натура и в друго населено място, където кредиторът е имал място за живеене (вила). Евентуално неплащане на данъци, за които прехвърлителят е бил задължено лице, на каквото няма позоваване в исковата молба, е извън предмета на спора.

Така мотивиран, въззивният съд потвърждава решението, предмет на инстанционен контрол, като правилно в частта му, в която е постановено по отношение на иска, предявен срещу правоприемницата на първоначалния ответник Д.. По отношение на другия ответник, както се подчерта, произнасянето е недопустимо и след съответно обезсилване на решението, ведно с присъждането на разноски в полза на този ответник, производството по отношение на него следва да се прекрати. При този изход на спора, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, в полза на ответницата по въззивната жалба се присъжда платено от нея адвокатско възнаграждение за защита във въззивното производство в размер на 400 лв.

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение № 6951 от 14 октомври 2019г. по гр. д. № 718/2020г. на Окръжен съд – Перник в частта му, в която съдът се е произнесъл по иск, предявен срещу Е. К. Д., *****, и му е присъдил разноси на основание чл. 78, ал. 3 ГПК в размер на 500 лв. и ПРЕКРАТЯВА производството по делото по отношение на Е. К. Д., *****.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 6951 от 14 октомври 2019г. по гр. д. № 718/2020г. на Окръжен съд – Перник в останалата му обжалвана част.

ОСЪЖДА Б. С. В., ЕГН ***** да заплати, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, на Е. Г. Ч., ЕГН ***** сумата 400 лв. – разноси.

Решението може да се обжалва пред ВКС на РБ, при условията на чл. 280 ГПК, в 1 - месечен срок от връчването му.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____